

HYBRID HVAD & HVORFOR AF BRIAN NIELSEN ROBERT BOSCH A/S

Hybrid - Hvad og hvorfor

Hvem er jeg

- ▶ Vvs tekniker og installatør uddannelsen
- ▶ Certifikater, Gas A og B, Olie ><120 kW, Kølecertifikat ><2,5 kg, PLC programmering, div. fjernvarme uddannelser og kursuser.
- ▶ Max Weishaupt A/S i ca 14. år:
  - ▶ Teknisk konsulent
  - ▶ Rejsetekniker for komplekse procesanlæg – primær Østen, Rusland og mellem Amerika.
  - ▶ Produkt ansvarlig for kedel segment
- ▶ Robert Bosch A/S i ca. 13 år:
  - ▶ Produktchef og daglig leder f. Buderus brand
  - ▶ Produktchef f. Bosch solceller, inverter og installationsprodukter
  - ▶ Produktchef f. Bosch gaskedler, solvarme, beholder og systemløsninger <135 kW
  - ▶ Produktchef f. Bosch varmepumper, Buderus og fjernvarme produkter.

Hybrid - Hvad og hvorfor

Hvem er jeg

- ▶ Formand for iEnergi varmepumpe (Dansk Energi)
- ▶ Medlem af kvalitetsudvalget for varmepumper (Varmepumpe foreningen)
- ▶ Samarbejdspartner for adskillige EUPD og EI forsk projekter
- ▶ Tæt samarbejde med Bosch udviklingsafdelinger, Sverige, Tyskland, Tyrkiet, Portugal.

Hybrid - Hvad og hvorfor Varmebranchen er ”også” i rivende udvikling

Top 5 mest solgte bil ”model” i 2005
ESP, Savo, ca. 90 hk, bak sensor,
elruder foran og 0-100 på ca. 12 sek.

Top 5 mest solgte bil ”model” i 2015
Semi selvkørende, 100 % eldrevet, online,
automatparkering, nødbrem, 0-100 på ca. 3,6 sek.

Hvad er en hybrid og hvorfor nu det?

Det er bedst at drage paralleller til et meget velkendt produkt.

Hybrid - Hvad og hvorfor El-bil Vs benzin / diesel bil

Fremtidens grønne løsning til transport

- Manglende eller lidt tiltro
- Manglende rækkevidde
- Ukendt teknologi og gensalgsværdi

Nuværende primær transportløsning

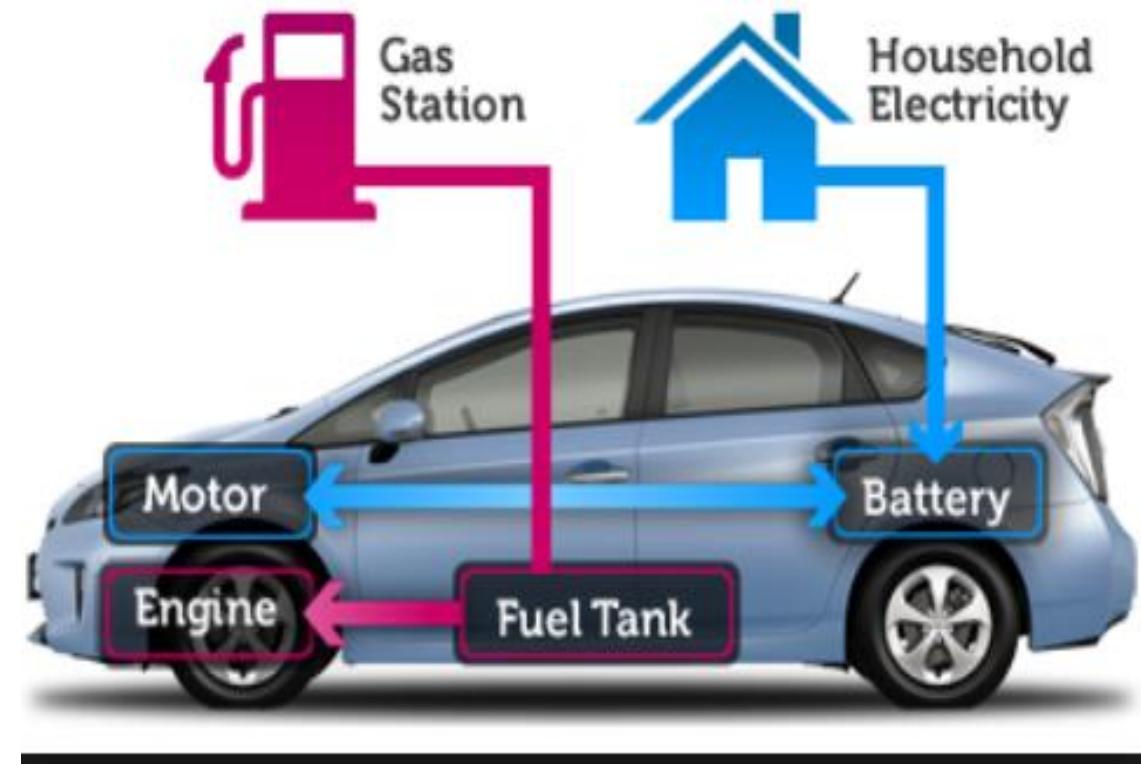
- Velkendt teknologi
- Velkendte fordele og ulemper
- Velkendt energi infrastruktur

Hybrid - Hvad og hvorfor Hybrid bilen

Hybrid bilen

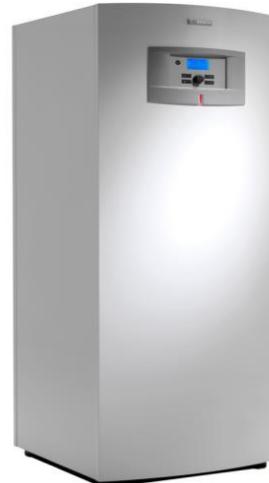
- Delvist velkendt teknologi og troværdighed
- Lang rækkevidde
- Primær grøn drift ved normal familie drift.

Hybrid - Hvad og hvorfor Kedel teknologi Vs VE teknologi

El og gas drevet varmepumper

- Krav til varmesystem
- Ukendt og lille tiltro til teknologi
- Ukendt fordele og ulemper

Olie, træ og gaskedler

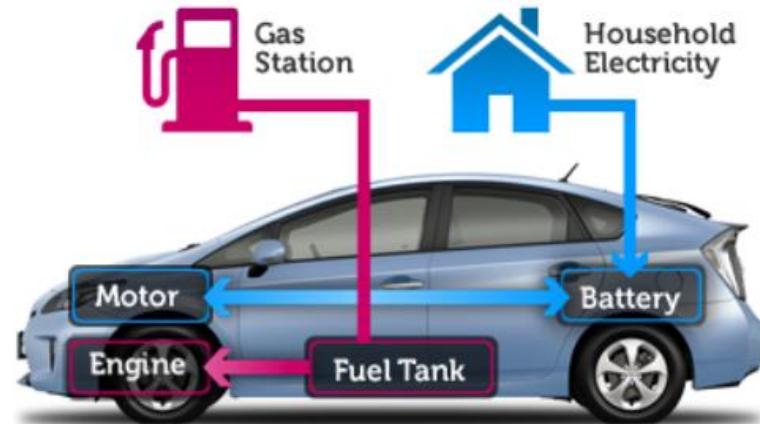
- Velkendt teknologi
- Velkendte fordele og ulemper
- Velkendt energi infrastruktur

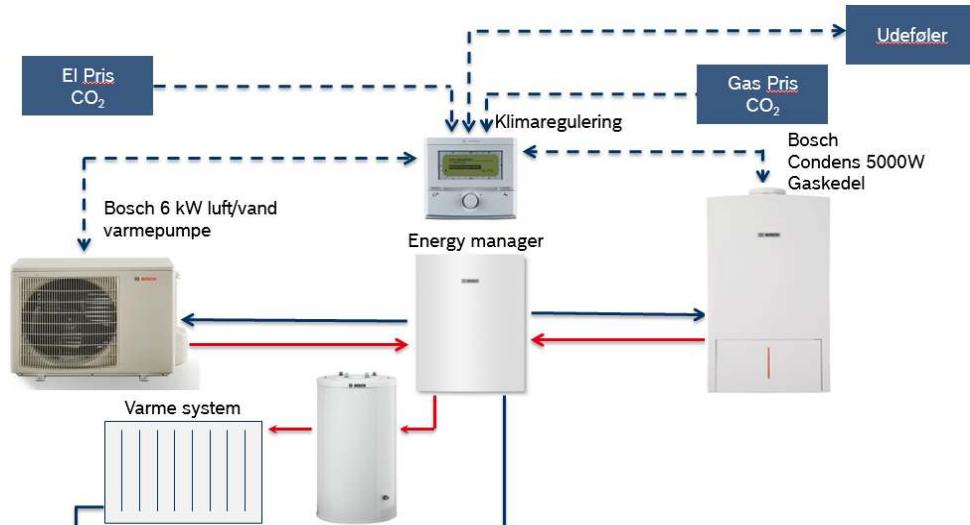
Hybrid - Hvad og hvorfor Hybrid varmesystemet

Hybrid varmesystem løsning

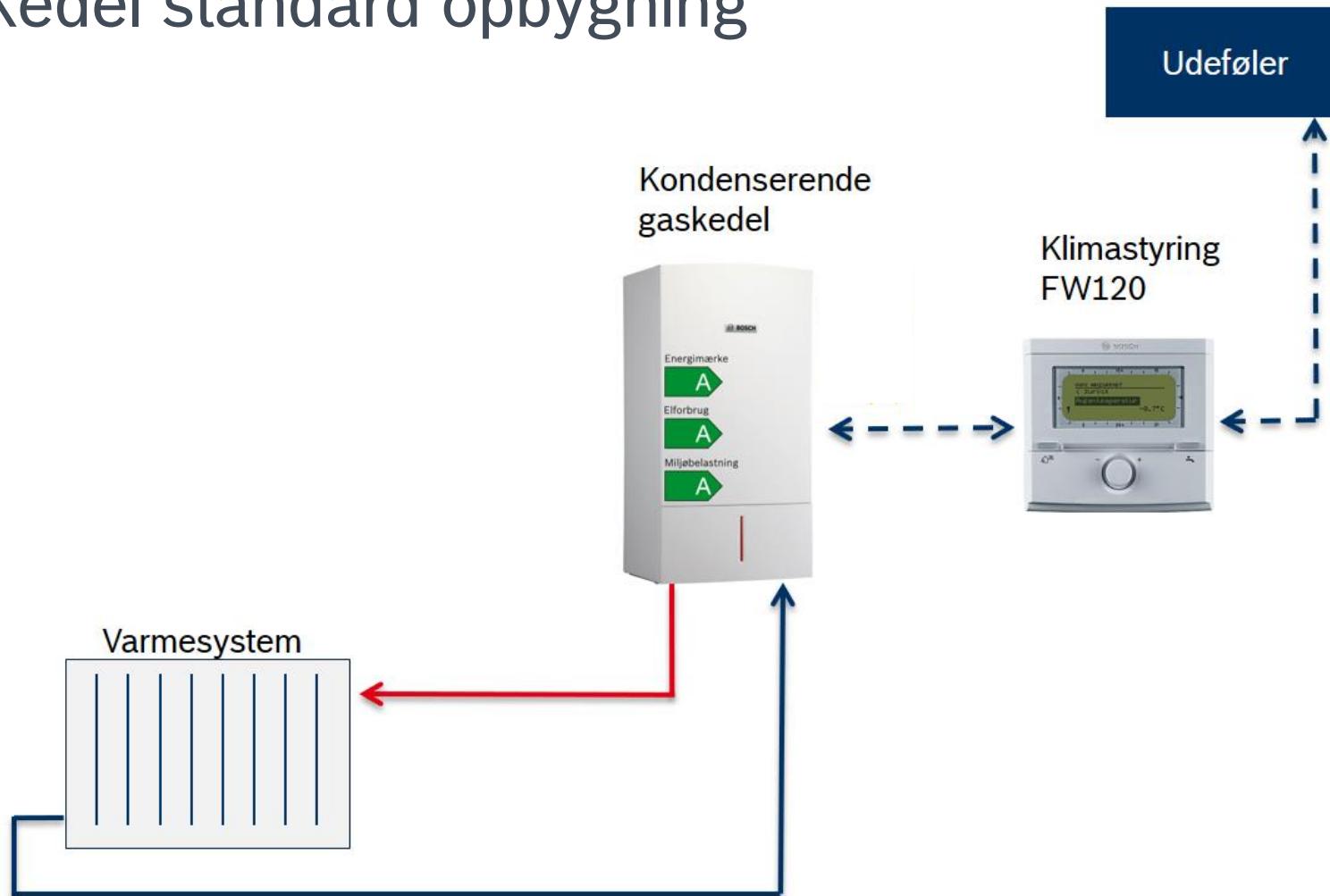
- Delvist velkendt teknologi og troværdighed
- Minimal krav til eksisterende varmesystem
- Primær grøn drift

Bosch SMART hybrid teknologi

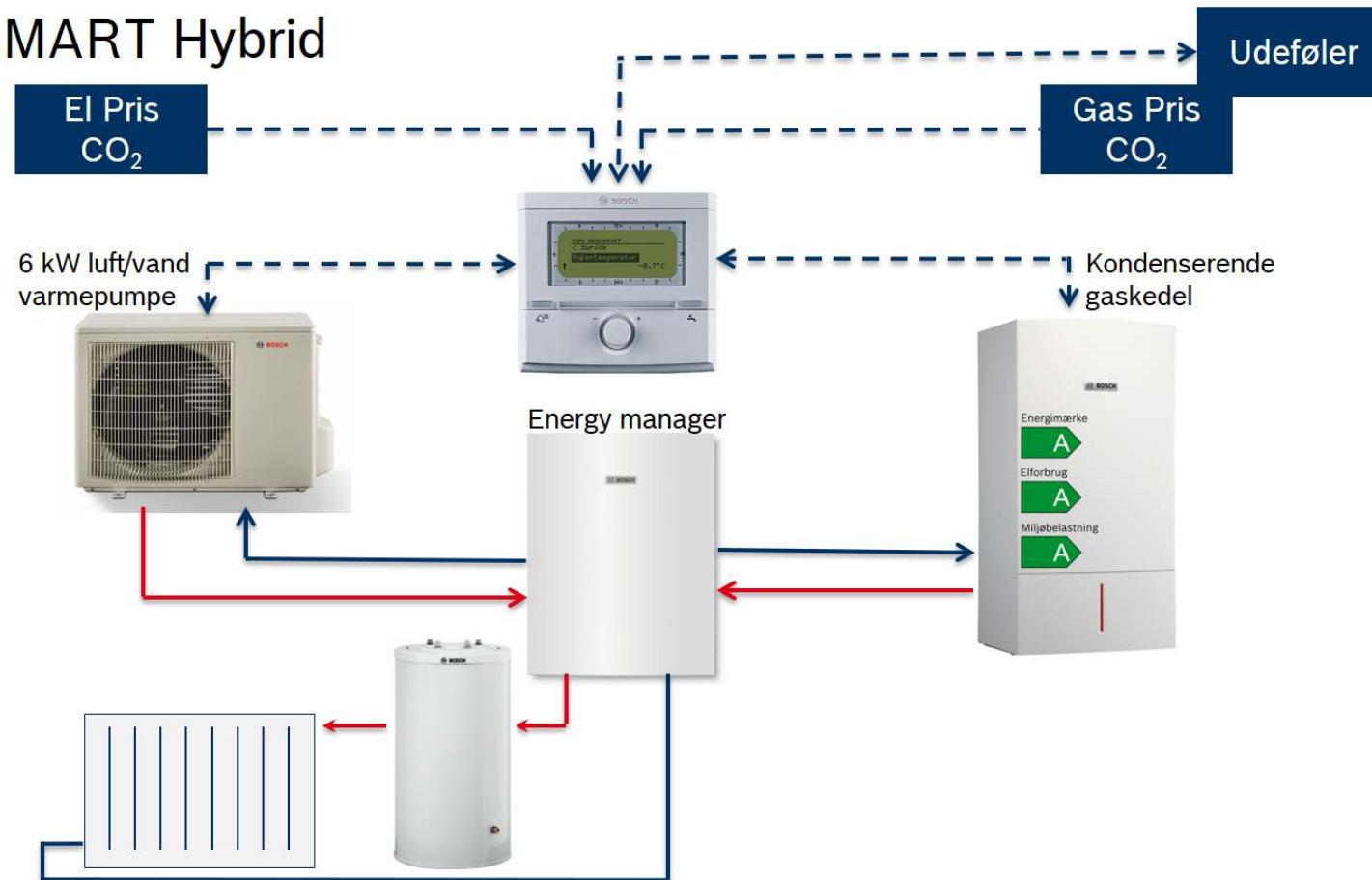
Hybrid - Hvad og hvorfor Kedel standard opbygning

Hybrid - Hvad og hvorfor

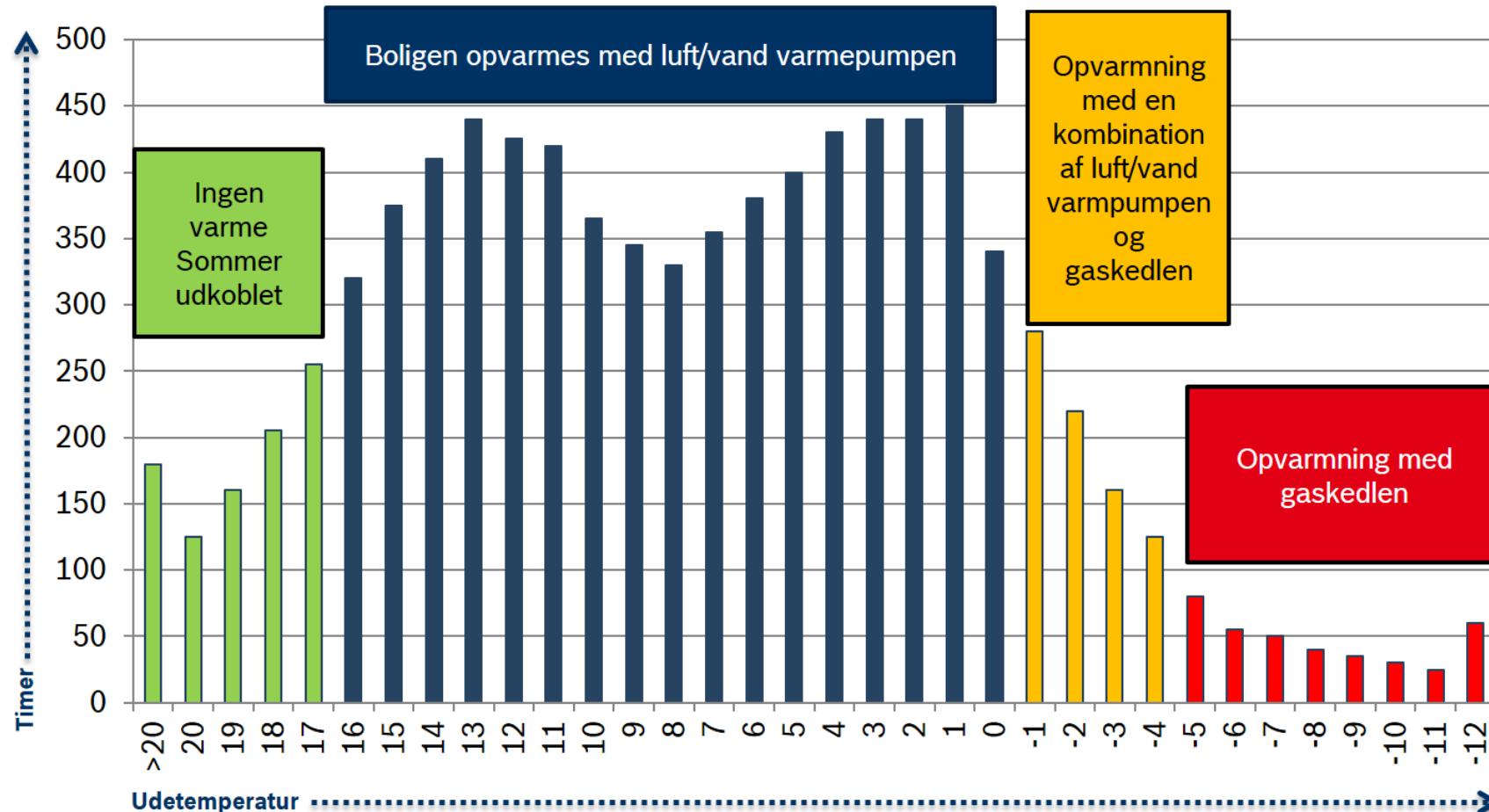
Smart Hybrid opbygning

SMART Hybrid

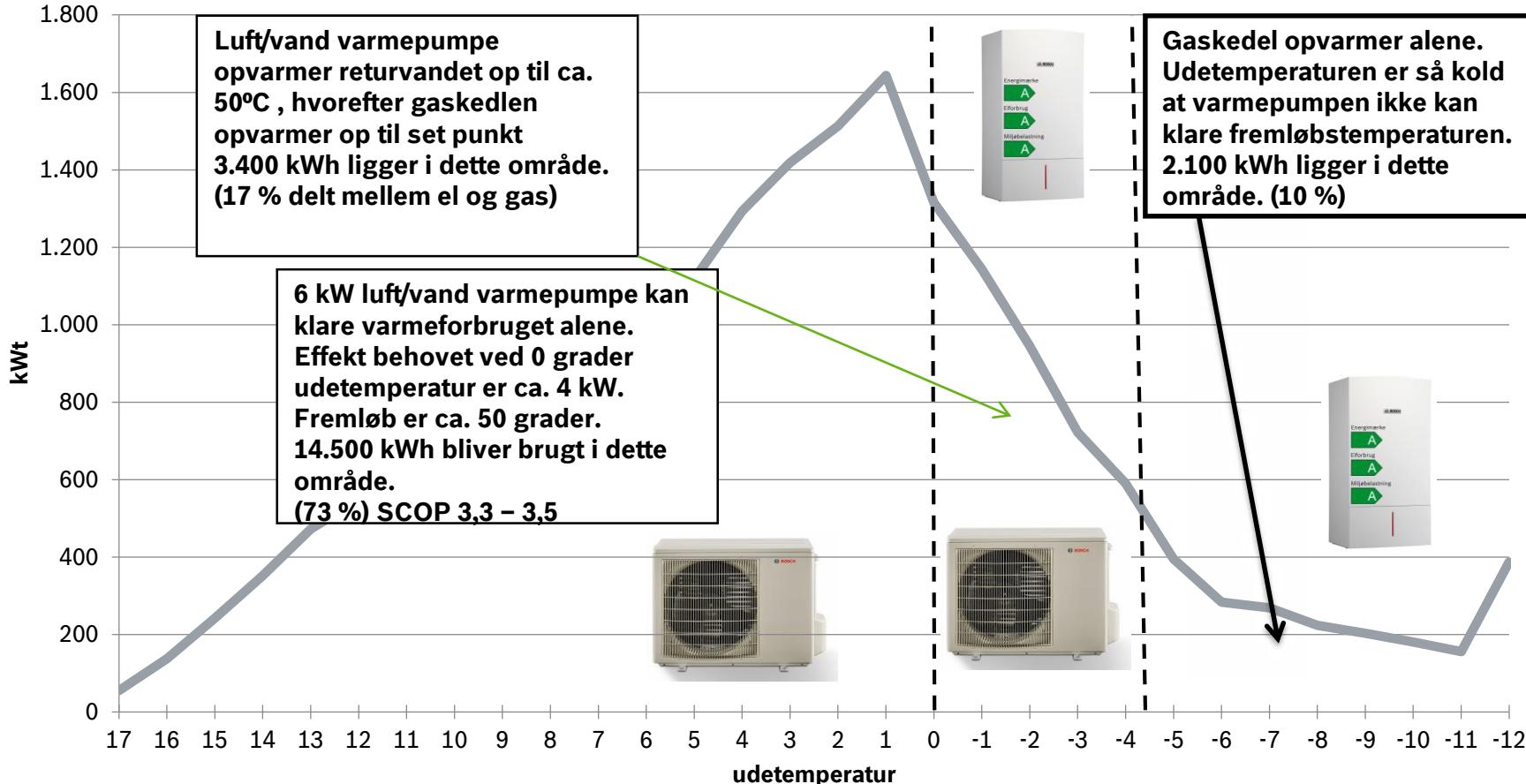

Hybrid - Hvad og hvorfor

Udetemperatur varighedskurve f. udetemperatur 10 år

Hybrid - Hvad og hvorfor Energifordeling f. et standard varmesystem

Hybrid - Hvad og hvorfor

Energioptimering af opvarmning og varmt brugsvand

Der er et utal af mellemstore ejendomme hvor behovet for energirenovering er muligt.

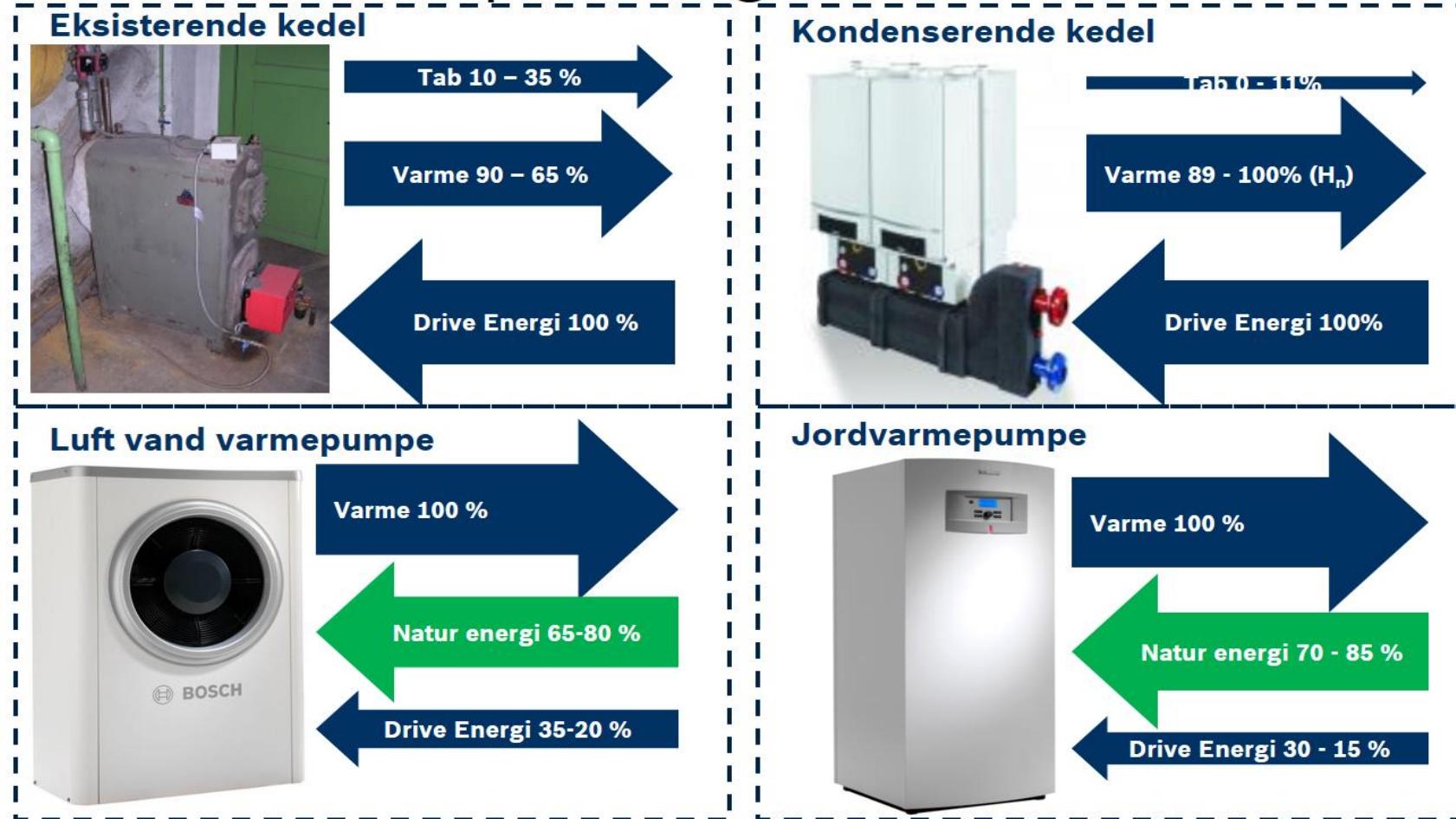
Det kunne være de:

- 2.539 skoler i Danmark
- 476 svømmehaller
- 1.495 idrætshaller
- 565 campingpladser
- 4.906 børnehaver
- 92 % af alle virksomheder er ”små og mellem store virksomheder”
- Mere end 700 almene boligselskaber med samlet over 675.000 boliger

Hybrid - Hvad og hvorfor

Grundviden om opvarmningskilder

Hybrid - Hvad og hvorfor

Grundviden om opvarmningskilder

Eksisterende kedel:

Opvarmningskilde: gas eller olie
Årvirkningsgrad mellem 65-90 %

Røggastab mellem 5-15 %
Strålingstab mellem 0,5-2,5%
Stilstands tab mellem 0,2-2 %

Pris pr. kW: 0 kr.

Ny kondenserende kedel:

Opvarmningskilde: gas eller olie
Årvirkningsgrad gas 93-100 %
Årvirkningsgrad olie 89-96 %

Røggastab <2%
Strålingstab <0,2%
Stilstandstab <0,1%

Pris pr. kW: 900– 1.100 kr.

Luft/vand varmepumpe:

Opvarmningskilde: El
SCOP HT: 300 – 330 %
SCOP LT: 440 – 490 %

Røggastab 0%
Strålingstab <0,2%
Stilstandstab 0%

Pris pr. kW: 6.000– 7.000 kr.

Jord varmepumpe:

Opvarmningskilde: El
SCOP HT: 330 – 360 %
SCOP LT: 460 – 520 %

Røggastab 0%
Strålingstab <0,2%
Stilstandstab 0%

Pris pr. kW: 8.500– 10.000 kr.

Hybrid - Hvad og hvorfor Grundviden om opvarmningskilder

Gasdrevet varmepumpe (41kW):

Opvarmningskilde: N eller F gas
Årsvirkningsgrad mellem 125-150 %

Røggastab <1 %
Strålingstab <0,2%
Stilstands tab<0,1 %

Pris pr. kW: 4.500 – 6.000 kr.

Luft/vand varmepumpe:

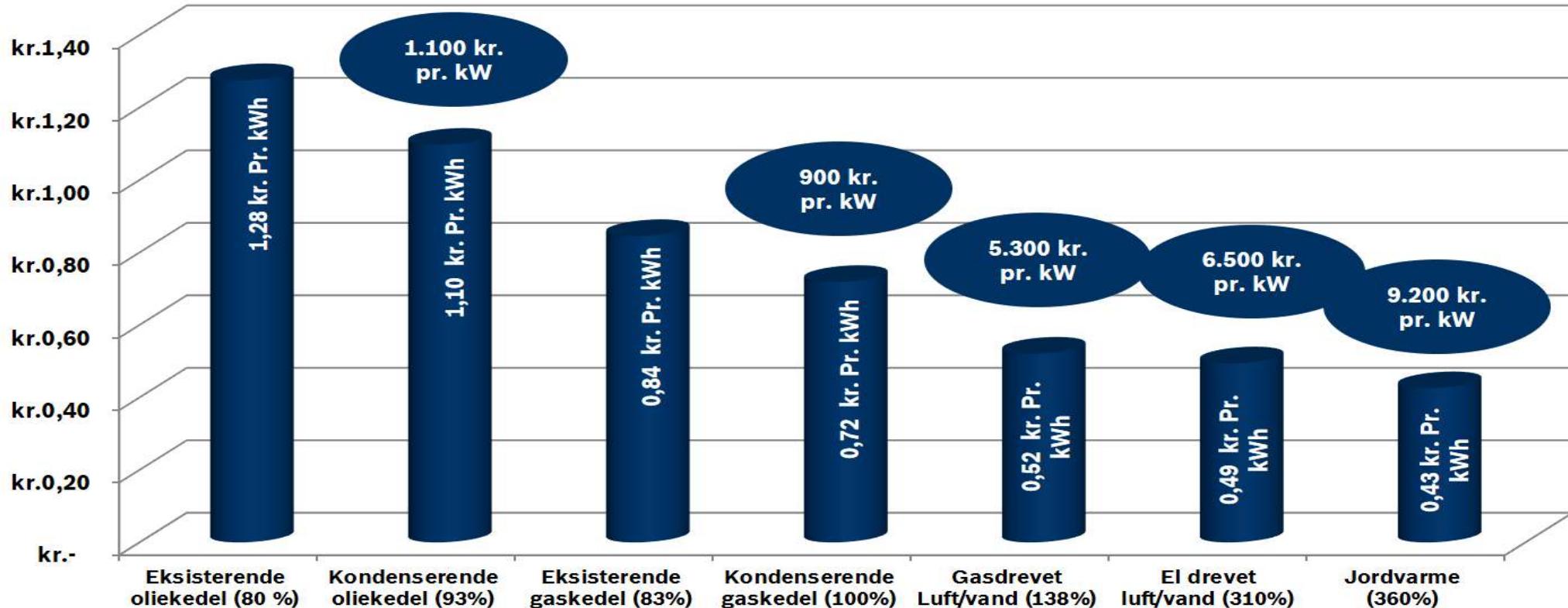
Opvarmningskilde: El
SCOP HT: 300 – 330 %
SCOP LT: 440 – 490 %

Røggastab 0%
Strålingstab <0,2%
Stilstandstab 0%

Pris pr. kW: 6.000– 7.000 kr.

Hybrid - Hvad og hvorfor

Energipris oversigt m. forskellige teknologier

Energipriser inkl. moms: olie 10,20 kr. pr. liter, gas 7,90 pr. m³, El 2,05 kr. pr. kWh, El t. varmepumpe 1,53 kr. pr. kWh

Hybrid - Hvad og hvorfor Kundens valgmulighed

25.000 m³ naturgas v. 80 % virkningsgrad, modsvarende netto forbrug 20.000 m³ årligt.

Dette forbrug modsvare et effektbehov på ca. 120 kW – nuværende årlige udgifter (25.000 x 7,90) = 197.500 kr.

Ny kondenserende kedel:

Opvarmningskilde: gas.
Ny virkningsgrad 100 % H_n
Installationspris: 108.000 kr.

Nye årlige udgifter: 158.000 kr.
Besparelse: 39.500 kr.
STB: 2,8 år.

Luft/vand varmepumpe:

Opvarmningskilde: el
Ny virkningsgrad 310 %
Installationspris: 650.000 kr.

Nye årlige udgifter: 108.600 kr.
Besparelse: 88.900 kr.
STB: 7,3 år.

**Hvis man isoleret ser på overstående eksempel, da vil varmepumpeløsningen
kun I meget få tilfælde blive valgt til mellem store forbrug.**

Hybrid - Hvad og hvorfor Kundens valgmulighed

60 kW kondenserende gaskedel

Drift ved udetemperatur <0°
Dækker ca. 25-30 % af forbrug.

Investering ca. 70.000 kr.

60 kW luft/vand varmepumpe

Grundlast hele året
Dækker ca. 70-75 % af forbrug.

Investering ca. 320.000 kr.

Energiforbrug i form
afolie eller gasforbrug

Energiforbrug til
rumopvarmning via
vand baseret
varmesystem

Energi til produktion af
varmt brugsvand og
cirkulationstab.

Jan Feb Mar Apr May Jun Jul Aug Sep Okt Nov Dec

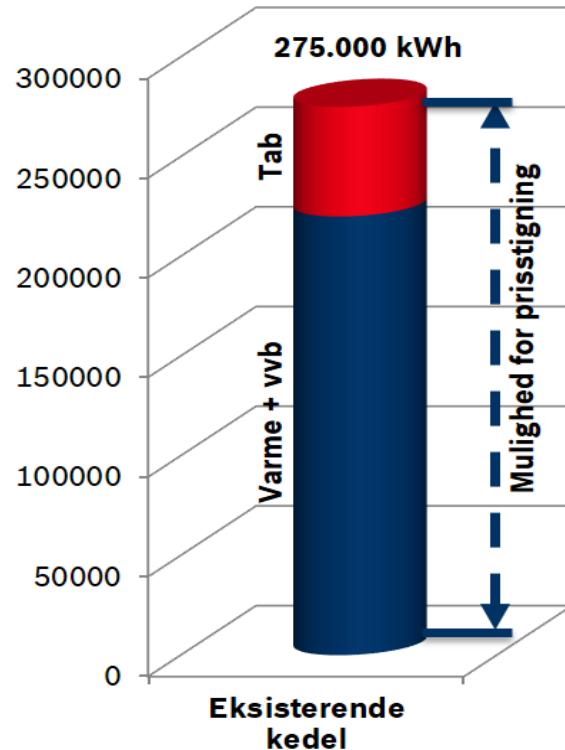
Samlet investering 390.000 kr.

Køb af energi (el 73.600 kr. + gas 47.400 kr.) = 121.000 kr.

Årlig besparelse (197.500 – 121.000) = 76.500 kr.

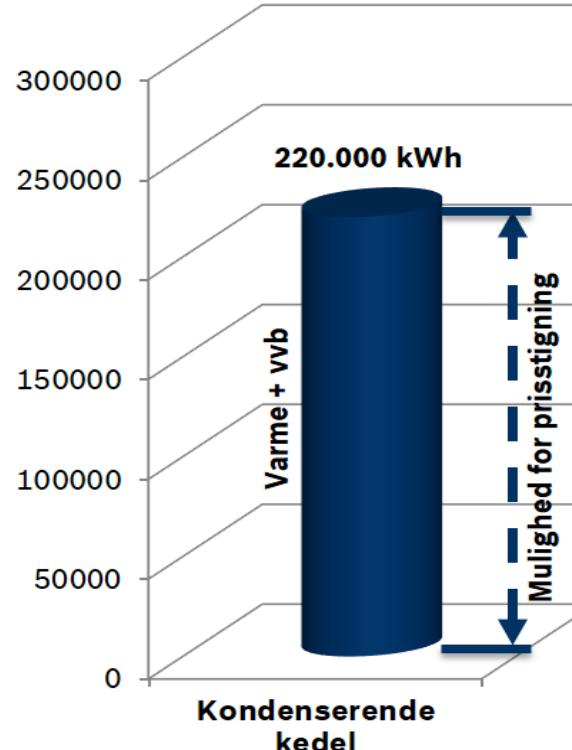
STB: 5,1 år.

Hybrid - Hvad og hvorfor Værn mod prisstigninger

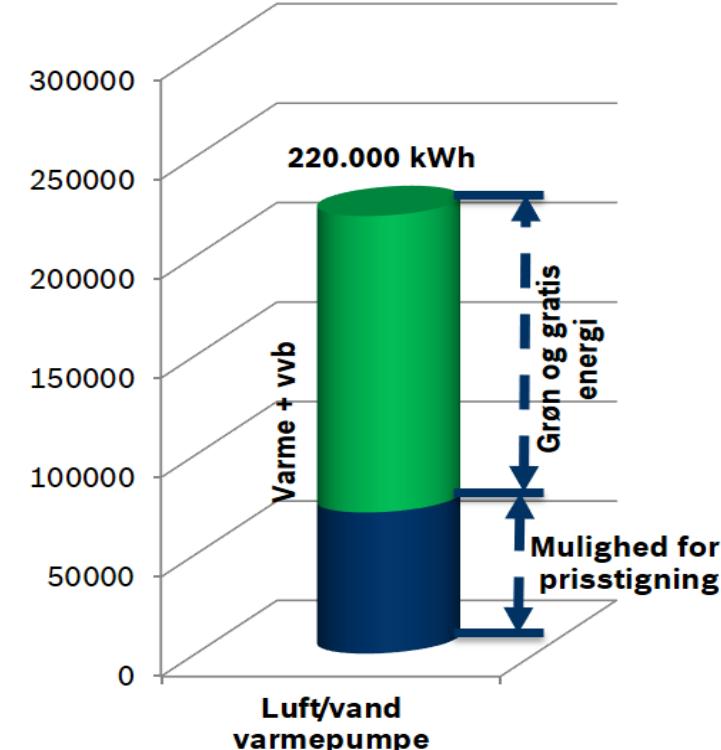
Eksisterende kedel:

Årlige udgifter: 197.500 kr.
5 % prisstigning = 9.875 kr.

Kondenserende kedel

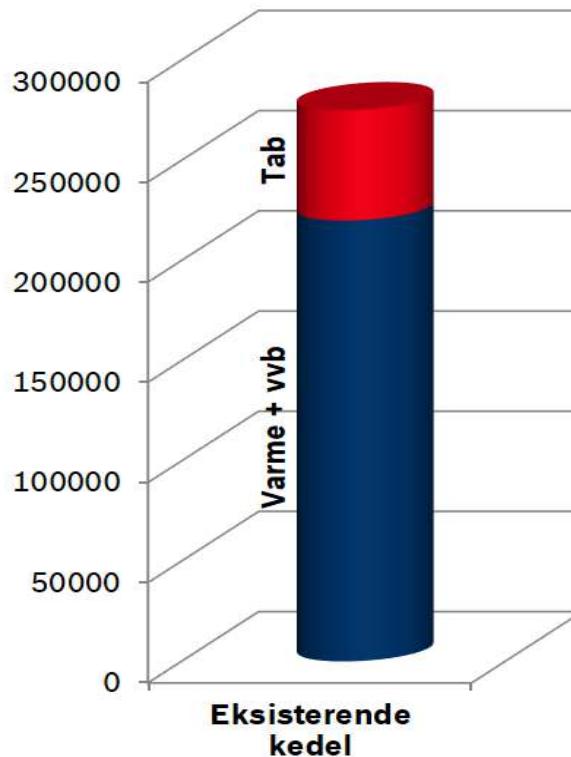
Årlige udgifter: kr. 158.000
5 % prisstigning = 7.900 kr.

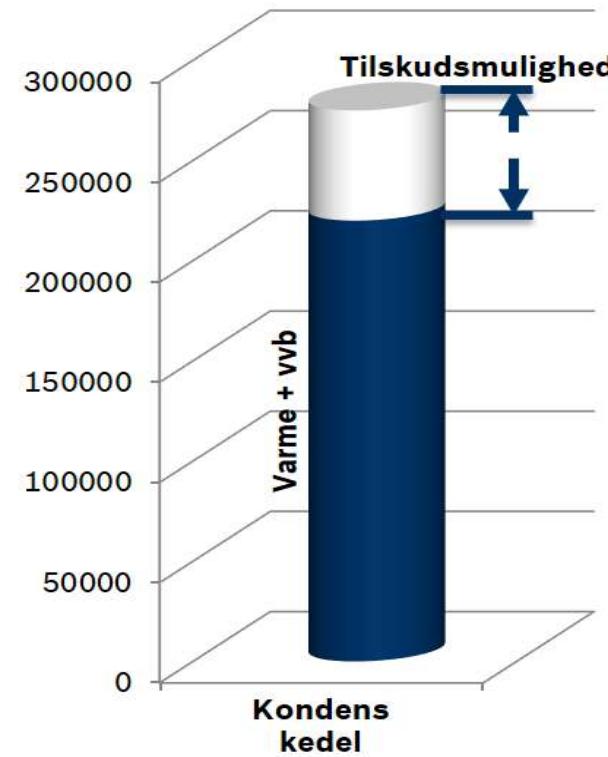
Luft/vand varmepumpe

Årlige udgifter: kr. 108.600
5 % prisstigning = 5.430 kr.

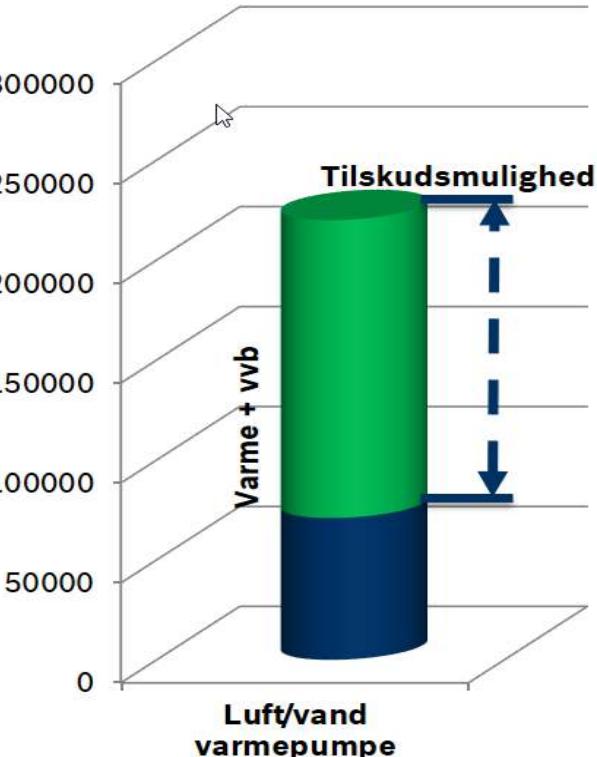
Hybrid - Hvad og hvorfor Tilskudsmuligheder

Eksisterende kedel:
Ingen tilskudsmulighed

Kondenserende kedel
Reducere 55.000 kWh tab
Tilskud 20.900 kr. (38 øre/kWh)

Luft/vand varmepumpe
Reducere 149.032 kWh
Tilskud 56.632 kr. (38 øre/kWh)

SPØRGSMÅL